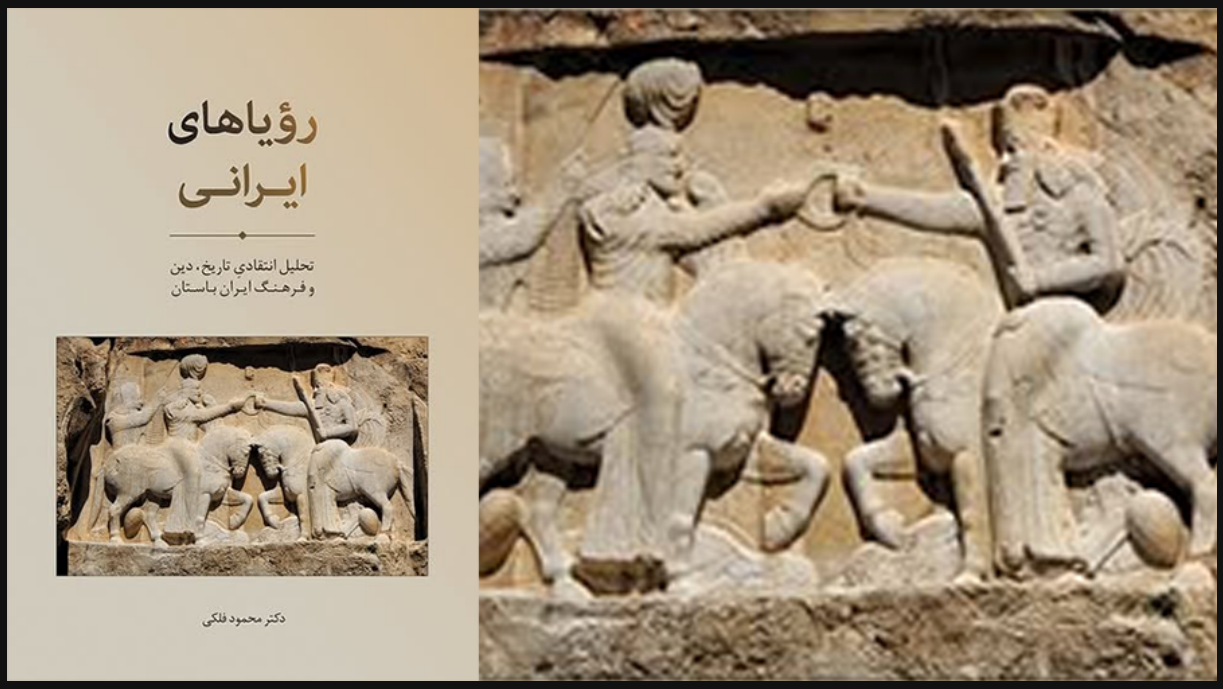
بیداری از خواب کهن

نویسنده: دکتر عبدالرضا عشقی‌پور

تاریخ انتشار: 17 Khordad 2585 باستانی برابر با June 7, 2026 میلادی

تأملی ادبی و معرفی کتاب «رؤیاهای ایرانی»

تاریخ، آن آینه‌ی غبارگرفته‌ای است که اگر با چشمانی نقاد و ذهنی بیدار بدان ننگریم، یا در توهمِ مسحورکننده‌ی اسطوره‌هایش غرق می‌شویم و یا در ورطه‌ی تاریکِ فراموشی سقوط می‌کنیم. کتاب «رؤیاهای ایرانی» یا به روایتی تحلیل انتقادی تاریخ، دین و فرهنگ ایران باستان به قلم «**دکتر محمود فلکی**»، دست بر همین زخمِ کهنه و ناسورِ هویتِ ما می‌گذارد.

طرح جلد کتاب، با آن نگاره‌ی شکوهمند و در عین حال خاموش از سنگ‌تراشی‌های باستانی، خود گویای روایتی است که قرن‌ها در دل کوه‌ها و صخره‌ها یخ زده است. پادشاهان و خدایانی که سوار بر اسب‌های سنگی، اقتدارِ گذشته‌ای دور را به رخ می‌کشند. اما فلکی در این اثر، ما را نه به تماشا و ستایشِ این سنگ‌های خاموش، که به واکاوی و پرسشگری از آن‌ها فرامی‌خواند. او از تضادی دردناک در روحِ جمعی پرده برمی‌دارد: سرگردانیِ هویتیِ انسانِ ایرانی میان دو قطبِ ویرانگرِ «فراموشی تاریخی» و «اسطوره‌سازی افراطی».

نویسنده با قلمی که هم وام‌دارِ خرد است و هم دغدغه‌مندِ سرنوشت، خواننده را به یک بیداریِ فکری دعوت می‌کند. «رؤیاهای ایرانی» نه مرثیه‌ای اشک‌بار بر گذشته‌های بربادرفته است و نه حماسه‌ای کور در ستایشِ بی‌چون‌وچرای نیاکان؛ بلکه تیغِ جراحیِ نقادی است که با ظرافت بر پیکره‌ی تاریخ، دین و فرهنگِ باستان کشیده می‌شود. فلکی بر این باورِ عمیق استوار است که هیچ جامعه‌ای بی شناختِ ریشه‌های خویش به ساحلِ آگاهیِ مدرن و آینده‌ای آزاد دست

نمی‌یابد، اما این شناخت، نیازمندِ عبور از دالانِ تاریکِ «مقدس‌انگاری» است. چگونه می‌توان گذشته را بازساخت، بی‌آنکه به آن جامه‌ی قداستی دست‌نیافتنی پوشاند؟ این همان پرسشِ بنیادینی است که کتاب در پیِ پاسخ به آن است.

در زمانه‌ای که سایه‌ی سنگینِ اسطوره‌ها و ذهنیت‌های افسانه‌زده، گاه بر نورِ خردورزی پیشی می‌گیرد، این کتاب ضرورتِ شکل‌گیریِ فرهنگی خردورز، سکولار و خودآگاه را یادآور می‌شود. بررسی موشکافانه‌ی دین‌های ایرانی، کیش پادشاهی و روایت‌های رایجِ باستانی در این اثر، تلاشی است برای نشان دادن این حقیقتِ تلخ که ملت‌ها با تکیه‌ی صِرف بر رؤیا و افسانه ساخته نمی‌شوند. اگر رویکردِ ما به گذشته تنها به معنای تکرارِ طوطی‌وارِ اسطوره‌ها باشد، راهی به سوی نوری تازه گشوده نخواهد شد.

پایان سخن آن‌که، کتاب «رؤیاهای ایرانی» تنها یک کتابِ تاریخی برای خواندن و در کتابخانه نهادن نیست؛ درنگی است خردمندانه. دعوتی است به اندیشیدنِ دوباره به نسبتِ پیچیده‌ی انسان با تاریخ، دین، اسطوره و جهانِ مدرن. اثری است که به ما می‌آموزد چگونه می‌توان گذشته را درک کرد، بی‌آنکه در زندانِ آن اسیر شد، و چگونه می‌توان تعادلی ظریف میان «هویت ملی» و «نقد تاریخی» برقرار ساخت تا بر بسترِ آن، آینده‌ای روشن‌تر و انسانی‌تر جوانه بزند.